

РІВЕНЬ НЕЙРОНСПЕЦИФІЧНОЇ ЕНОЛАЗИ ТА ГІДРОГЕН СУЛЬФІДУ В СИРОВАТЦІ КРОВІ ЩУРІВ ЗА УМОВ ГІПЕРГОМОЦИСТЕЇНЕМІЇ

Гіпергомоцистеїнемія (ГГЦ) є фактором ризику нейроваскулярних та нейродегенеративних захворювань (інсультів, деменції, хвороби Альцгеймера). В процесі обміну гомоцистеїну (ГЦ) у мозку утворюються нейромодулятор та антиоксидант гідроген сульфід (H_2S), роль якого в реалізації нейротоксичної дії ГГЦ залишається невизначеною. Чутливим маркером пошкодження нейронів є нейронспецифічна енолаза, активність якої в сироватці крові суттєво зростає при інсультах і травмах мозку. Метою роботи було вивчення впливу тривалої ГГЦ на вміст нейронспецифічної енолази та H_2S у сироватці крові щурів.

Досліди проведено на 45 білих лабораторних щурах-самцях масою 250–270 г. ГГЦ викликали шляхом годування тварин дієтою, що містила надлишок L-метіоніну (1 % до сухої маси) та була позбавлена вітамінів B_6 , B_9 , B_{12} , протягом 14 діб. У сироватці крові визначали вміст нейронспецифічної енолази (NSE) за допомогою набору “NSE EIA KIT” (“DAI”, США),

вміст ГЦ – із використанням набору “Homocysteine EIA” (“Axis-Shield”, Англія), вміст H_2S – за реакцією з пара-фенілендіаміном.

На 14 добу в щурів, які отримували гіповітамінозно-метіонінову дієту, вміст ГЦ був більшим у 13 разів ($85,3 \pm 3,21$) проти ($7,12 \pm 0,54$) мкМ, $p < 0,01$), вміст H_2S – нижчим у 2 рази ($32,1 \pm 3,76$) проти ($78,5 \pm 4,74$) мкМ, $p < 0,01$), ніж у контролі. За цих умов рівень NSE в сироватці крові підвищився в 1,72 раза ($2,16 \pm 0,04$) проти ($1,25 \pm 0,03$) нг/мл, $p < 0,05$). Рівень NSE прямо корелював із вмістом ГЦ ($r = 0,62$, $p < 0,05$) і обернено – з вмістом H_2S ($r = -0,56$, $p < 0,05$).

Таким чином, ГГЦ має виражену нейротоксичну дію, що проявляється підвищенням вмісту NSE в сироватці крові й, можливо, опосередкується через порушення ендогенної продукції H_2S . Подальше вивчення ролі H_2S у реалізації нейротоксичної дії ГГЦ може відкрити нові мішені для корекції нейродегенеративних захворювань.